

MÄRT LAUR

mürgiallikad

ROMAAN

...

Maritale

1.

MA olen rumal mees. Tarkus ja kilod on proportsioonist väljas: ühte napib ja teist on liiga palju. Valivamaks muutumise asemel olen läinud vastupidist teed. Ma ei suuda enam eristada tavalist naist haruldasest; mu süda põksub igäühele nii, nagu oleks tema see kõige erilisem. Ma ei tea kunagi, kumb mu ees on. Näen puudusi ega hooli; näen ilu ja iha ... ja ka ei hooli. Mida antakse, selle ma võtan.

Lugesin, et need, kes on Golden Gate'i sillalt alla hüpanud ja elama jäänud, tunnistavad, et peast käis neil tol hetkel läbi üksainus mõte: kõik nende probleemid on tegelikult lahendatavad, välja arvatud see kõige keerulisem ehk parasjagu toimuv lange mine seitsmekümne meetri kõrguselt. Olin oodanud samasugust mõistmishetke, kuid ei jõudnud kordagi veendumusele, et ma oleks lõpus saanud midagi muuta. Läks nagu läks. Muutmiseks pidanuks alustama kaugemalt, aga kust täpselt, ei saanud tagantjärele enam öelda. Läksin toimuvaga kaasa, sest ma pidin saama lõpuks öelda, et see oli minu tahe, mitte mu alistumine. Ja see pärast ei öelnud ma ka Sofiale midagi.

Sofia pühkis meie vahelt ära punase juuksesalgu, pühkis viivuks ära mu ekslevad mõtted, ning tema huuled klammerdusid mu omade külge agressiivselt, isegi valusalt. Iga selline kord oli erinev, kuid ometi ka sarnane. Alati algas see ootustega, mis võnkusid suurema või väiksema amplituudiga ümber teineteise,

8 | ja lõppes nende tasanemise ja liitumisega sirgjooneks, peegeldades kehade liikumist. Olin adunud, et kell on umbes üks öösel, ent selleni, kus edasised tegevused toimuvad väljaspool aega, me ei jõudnud. Tegelikult suutsin end kanda üksnes hetkeni, mil naise otsiv käsi libises särgi alla kõhule ja otsimisega jätkas, ning mina – rinnus õelat kratsimist tundes – kärinal kõhatasin ja käe eemale lükkasin. Momendiks oleks nagu elekter ära käinud: silme eest libises mööda must tukslev vari, mis aeglaselt hajus, ning pidin otsima voodiservalt tuge. Ent põhjus pidi olema mujal kui valus, sest juba varem olid mu huuled muutunud passiivseks; juba varem olid mõtted saanud kehast võitu.

OMETI oli kõik alanud hästi. Olin end sisse seadnud lärmakas baaris kesk Karlova linnajagu, seltsiks konjakiklaas ja hulk inimesi, kellega olin õhtu käigus tutvunud. Rääkisin rohkem kui kuulasin, sellal kui teisi samasuguseid kõnelusi kerkis ja vajus meie lauas ja kaarduva baarileti ümber.

„Mulle meeldib su kerge muie suunurgas,“ oli Sofia samal õhtul öelnud. Samamoodi püsikunde nagu minagi, oli ta ühel hetkel läinud välja suitsu tegema. Järgnesin ja kuigi ma pakutud sigaretist keeldusin, olin kuidagi iseenesest pannud käe ümber Sofia piha. Käsi sobitus sinna iseenesest; tundsin sõrmede vastas soojust ja ootusärevust. Naine nihkus lähemale. Vaatasime nüüd juba väljaütlemata teadmiselega märtsiõhtu külmas tuules õõtsuvaid vahtraid, tellisin takso ning ilma rohkemate sõnadeta istusime sisse.

Kartsin veidi seda katkestust, loomuliku sõnavaikuse hetke, kus üks istub ühel ja teine teisel pool ning kaugenev pidune õhkkond kasvatab kõigi edasiste tegevuste inertsit, ent Sofia leidis üles oma pisut närvilise jutusoone. Vähem kui kümne minutiga jõudsime kesklinnast Veerikule ja tõusime rutakalt neljandale korrusele, peatudes vaid korraks, kui ma – nüüd tuli see meelde – kätt rinnale surudes lasin kuuldavale raske kõhatuse. Mõni hetk

hiljem võtsin juba naiselt mantli ja juhatasin ta elutuppa, kus raadio vaikselt mängis. Jõime kiiresti klaasi valget veini, vestlus hüples, järgmised klaasid said täidetud, naine võttis initsiatiivi, ma vastasin samaga ja sealkandis kadus ka ajataju, et peagi valu kujul naasta.

Sofia tõstis pilgu. „Noo ...? Kõik korras?“

Mu sõrmeotsad, mis olid teda silitanud, jätkasid aeglustudes liikumist. Veri oli seisma jäänud, lõpuks jäid ka käed; higiläige nahal oli juba matistunud. Katkestus raadio automaatkavas tekitas vaikuse, lõigates sellest teravalt välja kaks raskelt hingavat siluetti.

Ihuliige närbus, aga naine ajas segi põhjuse ja tagajärje, sest ainult üks juhuslik puudutus ja juba ta nentis, sel kohal üllatava trööstiga: „Tead, meestel juhtub ...“

Raputasin pead. „Pole see. Ja pealegi, minu eas ...“

„Sinu eas? Kui vana sa siis olla saad?“

Mõtlesin, kas lasta naisel pakkuda, hakkasin ütleva, oleksin äärepealt numbrit harjumusest allapoole valetanud. Ei, ükskõik. Nelikümmend kaks, teatasin lõpuks ja nägin kohe, et Sofia ei uskunud seda. Hetkeline enesepettus uhkas üle ja mõtlesin: *muudugi, kui võtta mu lai tური, paras kasv, sile nägu, head käed ...* aga siis vaatad lähemalt ja näed mu juukseid ja mu kaalu, kuuled mu vaevatud hingamist ja märkad, et isegi käed on kohmakad.

Sofia ilmes muutus midagi kõhkluse poole ja tema vasakusse silmanurka tekkis mõtlik kurd. Pidin endalt küsima, kas ta mõistab olukorda samamoodi: siin on varases keskeas mees (toetumas küünarnukkidele, tagumik üle diivaniotsa, särk poole kõhu peale lükatud), kes napsas endale poole noorema naise ja hindas oma võimeid üle. Vaatasin magamistoa ukse poole ja mõtlesin, kuidas sinna sattudes oleks Sofia esimese asjana märganud öökapi Katrini pilti. Ja sahtlist leidnud teise sarnase: mina, Katrin ja meie vahel Lisett kaheteistkümnese. Viimane ühine aasta enne lahutust.

Tekkis kõikeneelav tühjus, mille täitmiseks puudus sõnadel jõud. Olin juba baaris ära küsinud kõik, mille oleks saanud praegu vaikusele roaks heita; teadsin juba, et Sofia on kakskümmend neli, et ta õpib Tartus bioloogia magistriõppes, et ta jagab üürikorterit tüütu – aga ainsa – sõbrannaga, ja et kindlat kaastal pole. Samasugune puuleht tuules, see võib-olla mind tõmbaski. Või hoopis aimdus ebaküpsusest.

10 | *Mida ma teen? Mida ma ometi teen?*

Tahtsin järsku asjaga kiiresti ühele poole saada. Ükspuhamine sõnadega. Mu oma keha tundus mulle sellel hetkel võõras, ükskõiksust tekitav. Akt, mis teoks ei saanud – meditsiiniline protseduur.

„See ei ole tegelikult normaalne,“ teatasin riideid sättides. Istusime nüüd kõrvuti diivanil, pilgud teleri mustal ristkülikul, mida ma sihilikult ei tahtnud sisse lülitada. Kogu sõnaohtrus oli läinud; vahetasime repliike nagu maletajad käike.

Ta kehitas õlgu ja taas polnud ma selleks valmis. Oli midagi ärritavat selles, kuidas ta võttis kõike nii rahulikult, isegi muretult. Samas – midagi polnud juhtunud. Riided olid meil mõlemal veel seljas.

Vaikus.

Lõpuks raputas Sofia kergelt pead ja teatas: „Ma pean minema.“

„Kohe?“ Küsimus oli formaalne. Jäämine oli muutunud sama mõeldamatuks, kui oli enne olnud siia mittejõudmine.

„Jah, kohe.“

Tellisin selle õhtu teise takso. „Kümne minuti jooksul tuleb.“

Naine istus diivaninurgal ja ma ei suutnud ennast viia niikaugele, et istuda tagasi tema kõrvale, ehkki see oleks vähemalt andnud võimaluse öö ilma piinlikkuseta lõpetada. Praegu ma muud peale piinlikkuse ja võõristuse ei tundnudki, vaevalt ka Sofia. Jäin köögiakna alla, käed taskus, vaadates pimedat autorivi maja ees ja üritades mõttejõul taksot kiiremini sinna liigutada.

Kui olin Sofia uksest välja saatnud – puudutades teda, mis ometi tuli nii ootamatult, et ta võpatas – ja ukse sulgenud, meenus, et me polnud isegi telefoninumbreid vahetanud.

Trepikoja uks käis vedrude kääksatusega. Vaatasin, kuidas naine astus kiirel sammul taksoni ja sättis end tagaistmele, ning tundsin kahetsust. Iga kord suutsin ma pettuda samas asjas. Lühikeste tundide jooksul, mis me saime koos olla, ei tärpanud ühtki märki lähedusest, mida olin kunagi kogunud Katriniga. Mida mõtles Sofia sel hetkel? Kas ma olin temas midagi muutnud? Kas ta kahetses või tundis üksnes kergendust?

| 11

Oli ta ju selle üksildase hõike kolmas vastukaja. Enne teda oli olnud Hedi – üsna varsti pärast Katrini väljakolimist –, kellega ma ei jõudnud isegi suudluseni, nii tülgestav tundusin endale. Ma pidin Katrinit armastama, teisiti polnuks võimalik, et katse teda kellegi teisega asendada nii palju haiget teeb .

Siis talv, siis kevad; kevadel läheb kõik hulluks, mina samamoodi: uuesti hakkas ma teistes naistes Katrinit otsima, püüan neid märkamatuks tänaval ja poodides vaadata, aga saan ühel hetkel aru, et mu jõllitamine on varjatu. Teades samas, et ta elab ikka Tartus, pelgan teda kohata, otsekui rändaks truudusetus (jah, ikka nägin seda nii, kuigi mul polnud sõrmust ammu sõrmes) suure kuulutusetahvliina mu pea kohal kaasa. Pärast Hedit tuli Annabel, kes sai tõelise maiuspala: ennastvihkava minu, kellega tüli ragises teisest päevast kuni täieliku kapitulatsioonini viiendal. Ei tea, kuidas ta niigi kaua vastu pidas? mida ta nägi? mida ta lootis? Võib-olla oleks see kangekaelne klammerdumine ennast ära tasunud, kui me kumbki oleks osanud mind sellest august välja sikutada. Sel nädalal vasardas minus üksnes teadmine, et Katrin on läinud ning iga meeldetuletus – iga hetk väljaspool une pärusmaad – süstis mürki mu hinge. Ajaks kui ma leppisin, et nii see jääb, heljus meie Veeriku korteris vaid Annabeli nuuksete kaja ning seintes püüdsid varje sõrmenukikujulised lohud sõnadest, mida ma raevuga olin välja paisanud.

Läinud sügisel kohtasin esmakordselt Sofiat, märkasin tema punaseid juukseid ning mu süda tegi reetliku tuksatuse – ja oh, kuidas ma sestpeale kevadet kartsin, sest kevadel läheb maailm hulluks, tunded pääsevad sordiini alt ja kui ma punase kuradi poole sõrme sirutan, tõmmatakse mind kättpidi samasse pöörisesse ...

12| Ründas uus kõhahoog ning valu kiskus kõverasse, nii et ma pidin istuma. Pilk langes paberitele laual: töölt toodud väljatrükk, süsteemi interaktsiooniskeem. Andmed liikumas ühelt osapoolelt teisele, osapooled rakendamas neile erinevaid töötlusi ja tagastamas väljakutsujale, kõik selge alguse ja lõpuga, võimalused selgelt piiritletud, mõistetavusi üks, loogika veatu. Tõstsin need kõrvale. Visiitkaardi järgi võisin ju olla analüütik, kuid *oma* elu, ükskõik kui väikesteks algosadeks ma selle lahutasin, ei suutnud ma panna töötavat ranget skeemi järgima ega jõuda mudelini, mis seda kirjeldaks.

Kuid oli veel midagi, mis oli jäänud lõpetamata. Äratasin arvuti ja avasin pornolehe, kerides silme eest läbi kümneid videoid, millest ükski ei kutsunud end enam vaatama. Kiim oli lahkunud koos Sofiaga ja kogu kuum värelus, mida mõni suurema potentsiaaliga stseen tekitas, ei jõudnud alakõhust kaugemale. Kummatigi ei tundnud ma pettumust ega häbi – üksnes kõikeandestavat väsimust. Kuigi, kas saab üldse rääkida andestusest kellegi puhul, kellel hiljuti diagnoositi vähk?